

ՕՐԱԳԻՐ ԶՄԻՒՌՆԻՄ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԻՏՐԱԿԱՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊՐԻՆՏԵՐՆԻ ՎԵՐԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ ԶՄԻՒՌՆԻՄ ԴԱՐԱՐ 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1875 ԹԻՒ 1028

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Հերթակոմիտի շրջակայ տեղումնքը թէպէտեւ... Բարձրագոյն զորքը... Բարձրագոյն զորքը...

նպատակը քրիստոնեայ հպատակաց ընդհանրապէս... Զեռեցաւ նամակն որ ի Կ. Պոլսոյ յուղարկուած է...

սակ շնորհմունք լինելն ոչ ոք գիտէ... Արդ՝ ես կարծեմ թէ կարողեմ և գրեթէ առանց վախճալու թէ կըստալիմ...

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Աղիքսանդրիոյ Պողոս—Պէյեան ազգային դպրոցին դաստառն պարոն Տ. Հ. Թ. Սաւապեանց պատանիքն...

մած եղելով ինններեք, եւթագրեւելով զկաթողիկոսն, ոչ իբր Պապ անսխալական և անմեղ, այլ իբր մարդ մահկանացու և սխալական...

հակառակն, Օծեալ գլխոյ մի, որոյ համար ասաց Տէր. «Մի մերձենայք յօծեալն իմ և ի մարգարէս իմ մի մեղանչէք»...

ընթերցանողն ի բարձրագոյն դասն ի ներկայութեան տէրութեան նախարարաց, գլխաւոր պաշտօնատարաց և բոլոր գեւորացն, որք այս բանին համար յատկապէս պիտի հրաւիրուին: Այս հարկին հիւսնայունն միջազգային գործոյ մի արժէքն և նշանակութիւնը պիտի տրուի: Եւ որովհետեւ այս նոր բարեկարգութիւնը որչափ և ստիպողական լինին, հարկաւ ժամանակի կարօտ են կատարելագոյն ի գործ գրուելու համար, օգուտաւ յուլթանն յատուկ իշխանութիւն պիտի տայ բարձրաւ Մահմաւ փաշային քանի մը տարուան համար: Այս կերպիւ, նոր բարեկարգութեամբ հանդերձ կառավարութեան պաշտօնէից անխիղճութեամբ անողութիւնն ևս ձեռք պիտի բերուի:

Ռուսիոյ առաջին նախարար Գորչակով իշխանն Նոյեմ. 18ին հասաւ ի Պէրլին՝ Պիզմարք իշխանին հետ տեսակցելու համար: Ըստ հասարակաց կարծեաց, այս տեսակցութիւնն Արեւելեան գործոց վերաբերեալ ծանր խնդրոյ մի համար պիտի լինի, թէև Եւրոպիոյ պաշտօնական յայտարարութեանց նայելով, Հերսէկովիկ խնդիրն գրեթէ կարգադրեալ է համաձայնութեամբ մեծ տէրութեանց և բարձրագոյն դրան:

Յայտնի է թէ Եգիպտոսի ֆոխարքայն Սուէիշի ջրանցքին բնկերութեան բաժնէտոմսաց գրեթէ կէսին տէրն է: Ի մօտ աւուրաւ Նորին Բարձրութիւնն ըստ խնդրոյ Անգլիոյ կառավարութեան վաճառեց նմա զիշեալ բաժնէտոմսերն փոխանակ չորս միլիոն անգլիական լիւայից:

Մեծին Բրիտանիոյ օրագիրք կրգովն կառավարութեան այս տնօրէնութիւնն զոր խոհական քաղաքականութեան արդիւնք կը համարին:

Կայսերական հրովարտակաւ, վսեմ Մէհմէտ Բիւշտի փաշան կարնոյ վիլայէթին ընդհանուր կառավարիչ կարգեցաւ, և Այալուն գաւառին նախորդ վարի վսեմ Ահմէտ փաշան (Գայսէրի), Ատանայի ընդհանուր կառավարիչ անուանեցաւ: Դարձեալ բարձրագոյն հրովարտակաւ, հասարակաց կրթութեան նախորդ տեսուչ վսեմաճէվտէթ փաշան Արդարութեան բարձրագոյն ատենին նախագահ անուանեցաւ փոխանակ

սեւամորուս, գլուխը չափաւոր ու եւրոպական զգեստով, մեղամաղձօտ և մտայնող դէմքով պրուսացի երկրապարզ աշխարհական էր թէ Հայ եպիսկոպոս մի: Որոյ համար պատմեցիր թէ սիրահարեալ լինելով աղջկան մի, և իւր սիրոյն առարկայն ձեռք ձգելու անկարող լինելով, մեղադրուած լինելով մէջ ինկեր, և զոյն մոռնալով համար հետք ընկերացած էր յերոսոյմ ճանապարհորդելու, գուցէ անկէ գեղանին գրտնելու համար Եւրոպիոյ մէջ: Ասա ինձ, սոյն սիրահարեալ համբաւած Սանտալեան եպիսկոպոսն չէր: Ինչ մտք սոյն ստուծիւնը կեղծելու համարձակելով, Հայ եպիսկոպոսի մի և հիւսնայ գուցէ Լատին բաղբերայի բարոյականութիւնը փնտրեցիր, զոր քո պարտաւթ լիւթիդ մէջ իբրեւ պատուաւոր անձ և «անբասիր վարուց» տէր մէկը կը ներկայացընես: Դու որ քո բարեկամիդ, քեզ հետ ի մահ և ի կեանս զուգընթացող անձին վարք և անունը աղտոտելու լիւթը չես ըներ, ատեւոյդ ինչպէս պիտի խնայես, յորմէ անտարակոյս փաստած կերելիս նիւթագէտ:

Յ. Հովուան, ինչպէս չմտածեցիր որ անհայտ փախչելով կարկտի պիտի հանդիպի ի Հոռոմ փախչելովդ: Կաթողիկոսի մի գայթակղութենէ խոյս տալով ուրիշ կաթողիկոսի (Հասունին ոտքերը լիւթելու գացիր, Դու չես մտածեր որ անմեղ Ամու մի թողլով հեռանալով Պորճիաներու անուր եղեռնագործութիւններով մինչև անգամ մարդասպանութեամբ պղծեալ Աթուոյ մի ոտքը տարիր դեղն նետեցիր և քո սիրահարեալ ընկերդ մէկտեղ: Մտածէ որ Հոռոմայու մէջ ամեն մէկ քայլ նետած տեղդ: Հայ կաթողիկոսի մի մտքն անգամ չանցած սարսափելի տեղանքով կնքուած է: մտածէ որ Հոռոմայի մէջ քո առած շունչը Յովսէփնա պարտահաղթն նման Լատին կաթողիկոսի (պոպի) գլխաւորին

վսեմա Միթ հատ փաշային որ հրաժարեցաւ: Արաւքին գործոց նախորդ պաշտօնէաց վսեմ Սալիֆէթ փաշան հասարակաց կրթութեան տեսուչ կարգեցաւ:

—Կըհաւաստեն թէ Բարձրագոյն Դրան արտաքին գործոց թղթակցութեան գլխաւոր տնօրէն վսեմա Համաճեան Սարգիս Եֆէնտին իւր հրաժարականն տուեր է:

—Կ. Պօլոյ լրագիրներն բարձրագոյն Ֆաղի Մուստաֆա փաշային մահը կը ծանուցանեն որ ինչպէս յայտնի է, Եգիպտոսի Խըտիվին եղբայրն էր: Նորին Բարձրութիւնն որոյ պալատն իւրականար է, ժամանակէ մը ի վեր անկողնոյ կը ծառայէր: Հանգուցելոյն յուղարկաւորութիւնն ամսոյս 21ին մեծ փառօք կատարուեր է:

ԱՉԳԱՅԻՆ

Ի Հնդկաստանէ առ մեզ յաղարկեալ հետեւեալ նամակն, որ ի Կազային ցաւալի տեղեկութեամբ, խիստ տխուր տպաւորութիւն պատճառեաց ի վերայ մեր, եւ անտարակոյս եմք թէ իւրաքանչիւր ազգուսեր ընթերցող միեւնոյն զգացմամբ ունի նամակի:

Կալկաթա, 6 Նոյեմբեր 1875

Յարգոյ խմբագիր Արշալուսի:

Ներքէք մեզ եթէ անձանց ծառայող համարձակում եմք այս գիրն ձեզ յուղարկել: Բայց ֆրաս չունի: Որովհետեւ լրագրաց տան գուռն միշտ բաց պարտի լինել լուրեր գրողաց առաջի: Ներկայ 15 տարի անցեալ է, որ ես մեռաւ եմ ի Հնդկաստան մասնաւոր առեւտրով: Ի Կալկաթա, ի Դաքա և ի Բոմբէյստան, և միշտ ձեր կողմէն փափաքանք կարդացել եմ և ուրախ բաներու վրայ ուրախացել և տխուր բաներու վրայ ցաւել եմ: Այս օրերումս 1023 թիւ ձեր Արշալուսի ևս կարդացի, որուն մէջ Հնդկաստանի վերաբերեալ սխալ տեղեկութիւններ տեսնելով, կամեցայ ձեզ յայտնել:

Նախ վսեմ ճառին տէր Դիոնէսիոսի, որ ասէք թէ ընթերցաւ զայն ի տաճարի Ս. Եկեղեցւոյն ի վերայ գաղաղի հանգուցեալ պարոն ֆոլմասայ Արգարեան: Այս բանս այնքան անհիմն է, որպէս թէ մի անգամ թէ երբ օրական լուսինն որպէս 16 օրական տեսի բոլորեալ երկնքումս: Միայն ես չէի յեկեղեցին, այլ յուղարկաւորութեան եկող բազում ազգայինք

եղեռնութեան տեսարան է: Մտածէ անգամ մի որ թաղէտի աթոռը Պետրոսի աթոռոյն նման մեղաց պատուին իւր արդանդին մէջ կրելով ժողովրդեան առաջնորդող պապուհի չէ ունեցած: Կարգաւ պապերուն վարք և ուսման մեղեդները չեմ ուզեր գրելու պատուել Հոռոմայու երկրի նշանաւոր պապից բարոյականութիւնը ներկարգելով: Բայց այսու ամենայնիւ ցաւ եղաւ ինձ, Յ. Հովուան, քեզ վերաբերեալ այդպիսի մեծ հոգ մի ակամայ ստանձնելու: Պէտք էր մտածել որ կաթողիկոսի մի անբարոյական գործերը, իբր պաշտօնական ընդհանուր ազգին կը վերաբերի ի քննին անուր: Ըստորում հանրութեան զգացմանց կը գայի և ոչ լոկ Հովուանի: անոր պապականութեանց քեզ վերաբերելի մտք միմիայն չես զաննք արտաքինի: Ըսել է, ինչպէս կը վկայեն: ուստի քո պարտաւորութիւնդ էր այդ խօսքին զրպարտութիւն լինելը միայն հաստատես, ինչպէս որ ըրած էիր պատուի վկայագրերդ մէջ բերելով թէպէտ այդ օրինակ վկայագրերու ինչ արժէք ունենալը ես չուր կը ճանաչեմ քան տարուց ի վեր Երուսաղէմի վանոց մէջ գրադրութիւն ըրած ժամանակի այդպիսի վկայագրեր չտու գրած լինելու: Այն թողութեք: Բայց գիտե՞ս դու Յ. Հովուան, որ քո թղթարտեան մի խօսքը քան զՍ. Գրոյն նախապատիւ բռնելով, որ կըսէ. «Չքահանայս ժողովրդեան քո մի բախտանայ» — և թէ «Ծածկեն զթշուառութիւն չըթուեք արդարք: Իսկ որ ի վեր հանեն զբախտանայ անգամք են», համոզել եւ գուր զքեզ որ մտութիւնները խայտառակելով ու յանդիմանելով կ'ուղղին և զայս օգուտ կը համարին: Մինչև ցայսօր ոչ եկեղեցականք, ոչ չքաճիւ իրենց ապօրինաւոր գործոց ի հրապարակ ելնելով պատկառեցան և ուղղեցան ընդհանուր անկի սաստկաւ:

Կային, և տեսին որ ոչ ճառ կարդացվեցաւ և ոչ տէր Դիոնէսիոսն պաշտօն կատարեց թախանային հետ: այլ առանց փիլոսոփի դասուն իբրեւ... սգաւոր կանգնած էր: Բայց եթէ գիրք միայն գնացած և կարդացած լինի գերեզմանին վերայ ծածուկ որ մարդ չիմանայ, այն ինքն միայն գիտէ: (1)

Ներհակ այս կեղծեալ ճառին, զարմանալ եղև թէ ինձ և թէ այլ մտադիր իմացողաց, ի հանգուցելոյն թաղման սովորական կարգն ևս ամբողջ չկատարվեցաւ, այլ 2 Պօղոսի, 2 Աւետարան և մին աթոթք հանդերձ շարականներով եկեղեցւոյն մէջ պալատեցան, նոյնպէս գերեզմանին վրայ: Եւ այլ: Կարելի էր նկատել եղաւ նախ շերմութիւնն, զի հանգիստականաց բոլորը հոսէին: Բայց ոչ: այլ հասարակապէս խմբուցաւ թէ ներկայիս սովորութիւնն քահանայայ պապէս եղեալ, որք զմեռեալս ևս զրկեն վերջին օրհնութեանց և յաղթից: Քանզի զրկեալ աւուրց մեռաւ և պարոն Գայստան ի կան (իմ յատուկ բարերարն), որոյ թաղման ներկայ էր և գերաւ տէր Գրիգորիս սրբազան Առաջնորդն մեր: Բայց և այնպէս գլխաւոր բար սորա հանգստեան պաշտօնն ևս ցաւալի թերութեամբ կատարվեցաւ:

Երկրորդն այն է, զի ասէք իբր Ե. Պօլոյ Ս. ՐԱԳԻԻԻ թերթն բարկացած է ի վերայ Արշալուսի, իբր թէ Հնդկաստանի կողմէ լինելով չէ կարողացել ազգութեան մէջ վսեմ պահել նախնայականութեան զգացումն: որոյ պատուական թէպէտ դուք տուեալ էք ի արդարութեամբ, մանաւանդ սիրով և խոնարհութեամբ, բայց եթէ ՕՐԱԳԻԻԻ թողութիւնն տացէ մեզ ունիմ և ես իմ նշմարանքն տալ և ասել թէ

(1) Այս քահանայի անցիցն պատմութիւնն շատ երկար եւ գզուելի է ասեմ: Բայց մեր կարճ գրեցոյթ: Սա կարգվում է Բուրբայի քեմին քահանայ: Բայց արեւելքեան բազում անտեղութիւնս գործելու յետոյ, բողոքով զբնմ զիմում է ի կալկաթա եւ ընդունվում է քեմի մեզ, միեղդեմ, սորա նման այլ մի քահանայ Բասարայո: Իւր քեմն բողոքեալ տեղս եկած լինելով, երկու տարուց ի վեր մեր եկեղեցւոյն մեծ ժողով անկեղանցումն աղքատաց նետ մնում է... Ինչ է պատճառն արդեօք որ յերկուց քահանայի միոյն անկարգ ընթացքն ներդաշնանութեամբ նկատու եւ միայն ի խոտորեմ: — Վասնզի միմ տէր եւ պաշտպան ունի ի կալկաթա եւ միւսն ջուռնի:

Ծանօ. նամակագիրն:

ցուցին առ զայրոյթ սրտերուն: արդ օգուտ չգոյանալէն զատ հրատարակութենէ յառաջ եկած ու գալիք բարոյական և հոգեւոր փոփոխութիւնն ընենք: Չեր յայտարարութիւն տպելը ապաքին բովանդակ ազգ մի անհնարին գայթակղութեան մէջ ձգել է: Եթէ իւրաքանչիւր Հայ իւր ճշմարտ ենթադրելու լինի պատմաներդ, ինչ սիրտ և ինչ բարեպաշտական ոգի պիտի ունենայ դէպ ի Ս. Գրիգորի աթոռը: ոչ միայն ներկայ այլ և յաջորդ կաթողիկոսաց դէպ պիտի սնուցանեն հակաիր զգացումներ մի: և ոչ միայն յաջորդ այլ և նախորդաց իսկ: Թէև անհնք սուրբ եղած լինին: Ահա քեզ դեռ եւս օրինակ մի և ապացոյց կուտայ նշանաւոր լուր բազմապետ մի, փեսայիս մի, որ դոյն յայտարարութենէ գայթակղելով մինչև Լուսաւոր չի նման և բոլոր քրիստոնէիցմէ պատւած արդոյն դէմ երկարեց իւր յանդուգն լեզուն, նա ապր կործանեց և ոչ թէ կանգնեց ըսելով: Այս է հրատարակութենէ ակնկալած բարութիւնը:

Երանի թէ, Յ. Հովուան, առանց հրեշտակաւ առաջնորդութեան Սողոմէ ի Սեղովր փախչելով Դովոսի նման իւր և ոչ իւր կնոյք, որ իւր միտքն ու սիրտը ի Սողոմ թողլով հակառակ պատուէրին յետս նայեցաւ ու դարձաւ արձան աղի: Դու այդ յայտարարութեամբ յետս նայեցար: ուսկէ փախչել էիր, և եղար արձան աղի: այսուհետեւ ոչ վէմ կարես լինել Հոռոմայու եկեղեցւոյ ինքնութեան ծառայելու, և ոչ աղ Պիոսի և Հասունի համադրամ կերակրող համալու: այլ Սողոմի և Սեղովրի մէջտեղը լիւթ մնաս նշանակ արհամարհութեան ընդհանր ազգին: որովհետեւ նոյն իսկ Հոռոմայ եկեղեցականութիւնը զգուսնօք կը պարտի քեզ նայելու, երբ մի տածելու լինի որ դու Հայ ծնած և ուր տարելից ի վեր Հայ կաթողիկոսի պաշտպանութեան ներք

տարրն միութեան ազդի և պահպանութեան ե-
կեղեցւոյ է կրօնն, որ շնորհալէ գլխաւոր ե-
կեղեցականաց՝ այսինքն կաթողիկոսի, Պատ-
րիարքաց և եպիսկոպոսաց և ոչ թէ աշխար-
հական լրագրաց: Բայց և այնպէս Աշխարհի
պարտեաց մէջ թուրքութիւն արած չէ. թող քննի
թէ շատ տարուց ի վեր Աշխարհի իւր Հնդկաս-
տանի, համապատասխանից միշտ կարգալով զցա-
ւայի վիճակ ազգին և եկեղեցւոյն, ունի հրատա-
րակած զայն իւր էջերուն մէջ. սակայն եթէ
տանուտէրք անփոյթ մնացեալ իրեն և իւրեանց
ականջն խցած վասն չլսելոյ, մեղքն ունի է.
կամ եթէ ճարտար բժիշկն հիւանդին ցաւը չի-
մանայ և բժշկելուն փոյթ չտանի, դեղավաճա-
ռին յանցանքն ինչ է: Ահա այսպէս եղած է և
ինի լրագրաց ձայնի ազդեցութիւնն. սաս, ուր
է լողականն կամ հոգացող սիրտն՝ որ վտան-
գի առաջն կանու: Արդէն եկած հասած է
վերջին փաստն. զկնի սակաւ առուցից ի ցաւ
որտի ճշմարիտ ազդեցութեան, պիտի դադարին
ամեն ազգային կրօնական զգացմունք այնպիսի
զգայի կերպիւ, մինչ եթէ Գրիստոսի Ս. Առաք-
եալքն ի դերեղմանէն վեր կենան, չկարեն
զհնդկաբնակ Հայերն՝ իւրեանց առաջին դրեց
և հաւատոյն մէջն բերել. որպէս ներկայ սրբա-
ղան Գրիգորիս արքեպիսկոպոսն աչօք տեսանե-
լով՝ կարող է վկայել: Ավստոս, հազար ամսոս
և ունայն ամսոս:

Ունիմ տալ ձեզ, յարգոյ խմբագիր, մի այլ
ցաւալի տեղեկութիւն: Ամիս մի լինի, որ եկե-
ղաւ է աստ վարդապետ կոչեցեալ Յակոբ Սիւն-
եաց անունն ունի, որ զինքն տեղեկական վար-
դապետ Արեւորդի անուանէ: Ասեն ոմանք թէ
բանաբերաւ է Ս. Էջմիածնի վեհա. կաթողիկոսէ:
Ինչպիսի սա մերձ մեր եկեղեցւոյն: Աստուած
փրկէ թէ ինչ հայհոյութիւն հանէ բերանիցն և
թէ ինչ ամօթալի բան պատմէ Էջմիածնի վրայ.
Ոչ ի կաթողիկոսն ինչպէս, ոչ ի սինօզն, և ոչ
յեպիսկոպոսուն և ի վարդապետս Ս. Աթուղոյն:
Առաջին կասէ թէ սասանան ևս ժողովուրդ ու-
նի. սորա մօտն ևս պակաս չեն աշակերտողք:
Գովում են թէ շատ ճարտար և գիտուն անձն
է. բայց սմանք ևս ասեն թէ զիւնհար և խել-
քից պակաս մարդ է. ես աչօք չտեսի զինքն:
Մնամ ձեզ

Խոնարհ եւ անճանօր բարեկամ:

Կ. Պօլսոյ ԼՐԱԳԻՐ՝ պատուական թերթին մէջ
շատ անգամ ազգային և քաղաքային ուղիղ և
հեռատես խորհրդածութիւններ կընթեռնուիք

քե և նորա շնորհիւն հաց կերած, փոխանակ
երախտագիտութեան եւեր ես և այսչափ լեզ-
ուիդ կուտաս յիրաւի կամ յանիրաւի, ինչեր չի
պիտի կարենաս խօսիլ անոնց դէմ ալ, եթէ որ
մի իրել մարդ մեղանչեն և կամ ծանր նայուածք
մի արձակեն. քեզի դէմ. որչափ ծանր պիտի
լինի իրենց՝ փորձեալն կրկին փորձելը:

Ո՛հ, որքան դառն է զգայուն անձի մի քանի
որ կը յիշէ Հովնաթան արարքը. մի անձի համար
եկեղեցւոյ և կրօնի փոփոխութիւն ընել. կար-
ծելով պղծեալ իւր մայրենի եկեղեցին՝ օտարի-
նը դիմել անմեղ ու անբիծ համարելով զայն:
Չմտածելի, դ ասալիք, որ նոյն խի փոքրիկ
եկեղեցին, զոր Գրիստոս Տէրն մեր երկրիս վրայ
եղած ժամանակ անձաւք կընտրեալայցէր, գրե-
նուեցաւ հոն ալ գող Յուդայ մի, որ նոյն ըն-
կերութեան գլխաւոր մէկ անգամն ու դանձա-
պետն էր, ինչպէս կըսէ Յովհաննէս. «Զի գողէր
և զարկէր ինքն ունէր»: Սակայն ոչ ոք յԱռա-
քելոց և կամ յաշակերտաց թողուց հեռացաւ
Յիսուսի քովէն Յուդայի պատճառաւ:

Դու այնպիսի դէպքեր կը պատմես. քո ատել-
ւոյդ դէմ, որոնք միմիայն իմարի կրնան սոու-
րդել. ուստի լաւ կընէիր որ այդ պակասութիւն
քեզի զինքը, և այն ժամանակ կը պարտաւոր-
էիր բոլոր ազգը գործել, նորա անկումը պա-
հանջելու և զինքը յիմարտնոցի մէջ դնելու. և
յետոյ նորա յաջորդ ընտրել անսպաւառ բարո-
յականի տէր եպիսկոպոս մի. կարելի է Սան-
տաճեանդ. բայց չէ. նա ալ արտառաւոր կա-
թողիկոսի մի ձեռնադրու լինելով, անկարելի է
որ հօրը բնաւորութեան մի փոքրիկ մասը ժա-
ռանդած չլինի. և միմի և հաւանական չէ որ նոյն
նպատակաւ փութաց դիմեց Հռոմայու քառա-
բանը մտնելու. իրոյ յաւատարմ Պրոպագանդիստ,
ուսկէ կը յուսամք որ ձեր շնորհիւ քիչ միջոցի
մէջ մաքրուելով, իւր Մենտոր ձեռքէն բռնած

որ՝ նորա Տնօրէն—խմբագիր մեծարգոյ Նիկ. Մ.
Թիւրքէնտեան է Ֆէնտիին լուսաւոր մտաց ար-
դիւնքն են:

Սակայն Լրագրոյն ամսոյս 12 թուոյն մէջ աղ-
գային երկար յօդուած մի կարդացինք, որ հե-
տեւալ տողերէն կըսկսի:

«Մեր ազգին մէջ մինչև որ աստիճան միութեան
զգացում մը կենալուն և կարծեցեալ
անմիաբանութեան խնդրոյն վրայօք անցեալ
չարթու գրած յօդուածով մը ցոյց տուած էինք
թէ՝ մեր ազգն իր մէջ թէպէտ միութեան զգա-
ցում մի ունի, սակայն տեական չէր այդ՝ այլ
թէ երբեմն պարագաներու առթիւ և կարեւոր
ու կենսական խնդրոց ատեն երեւան ելնելով,
պահ մը ետքը նորէն կանհետի, և ասոր ալ
պատճառ ցոյց տուած էինք՝ մեր ազգին ապա-
գային համար որոշ նպատակակէտ ունեցող քա-
ղաքականութեան մը չգոյութիւնը. որով ամեն
բան մեր մէջ միայն ներկային տեսութեամբ
և ներկային վայրկեական ազդեցութեամբ
տակ միայն կը կատարուի ու կանցնի»:

Լրագիրն եթէ լաւ բութանած եմք իւր գրած-
ներուն իմաստը, կուզէ հաստատել թէ մեր ազ-
գին ապագային մէջ որոշ նպատակակէտ մի չու-
նենալուն համար, միութիւն և միաբանութիւն
ալ չունի իւր մէջն: Եւ ինչ կրնայ լինել Հայոց
ազգին որոշ նպատակակէտը ապագային մէջ.
Ըստ մեզ՝ ուրիշ բան չկրնար լինել բայց միայն
նորա իմացական, բարոյական և նիւթական
յառաջադիմութիւնն: Եւ այս յառաջադիմու-
թիւնն կամ ապագային մէջ որոշ նպատակա-
կէտն, զոր մեր ազգն չունի, կըսէ Լրագիրն,
ինչու ի գործ չգրուիր, մանաւանդ յորմէ հետէ
ազգային կարգադրութիւն մի ունիմք (որում
Սահմանադրութիւն փառաւոր անունն տուած
եմք), վասնզի միութիւն և միաբանութիւն չու-
նիմք մէջերնս, վասնզի ազգային երկպառա-
կութիւնն ամեն հայաբնակ քաղաքացի մէջ կը
տիրէ, և մանաւանդ ի Կ. Պոլսի. և այս պատ-
ճառաւ է որ ամեն տեղ ուսումնարաններն ե-
րեսի վերայ մնացած, փոխանակ յառաջադի-
մելու ետ ետ կը լինան:

«Երբ ազգ մի իրեն յատուկ քաղաքական-
ութիւն չունի, այդ ազգը յառաջադիմութիւն

կառաջնորդեն կրկին քո Տեղեմաքին իւր հայ-
րենի յարկը անարատ և արդար ինչպէս որ ես
դու, Յ. Հովնաթան, Գանգի քո արգարութեան
վտանգելով՝ նախարարական եղբար քաղաքիդ լինե-
լու ամբաստանելոյդ. իբր մեղաւոր կնիւնը վրայ՝
զոր Գրիստոս չգատապարտեց երբ տեսաւ որ
ամբաստանողը իւրաքանչիւր զիւր մեղքն յիշե-
լով մի առ մի աներևութացեր էին. Ուր են,
հարցուց հեղին Յիսուս. ոչ ոք չէ գատապարտեր
դքեզ, ուրեմն ես ալ չեմ գատապարտեր. եթէ
յայտնէտէ մի մեղանչեր: Ահա ասիկ Աստուծոյ
գատապարտեց. դիւր քո գատապարտելը քով ու
բաղդատէ. մտածէ նաեւ ո՞վ է Յիսուս և ո՞վ ես
դու. և մակարերէ քո արարքըդ: Այսուհետեւ
արիւն քո ի գլուխ քո:

Վերջին խօսք մի ևս:
Յետադրութեանդ մէջ սպառնալով կը ծանու-
ցանես հասարակութեան թէ, մտադիր ես կա-
թողիկոսի ու թաւառան միջոցին մէջ վարած ըն-
թացքն ու արարքը ի լոյս ընծայել, որով հա-
սարակաց հետաքննութիւնն արթնցնելով՝ կը-
յուսաս եթէ ոչ չա՛հ, գոնէ համբաւ ու պատիւ
ստանալ: Մարդ Աստուծոյ, եթէ գրածներէդ
աւելի սոսկալի բաներ են գրելիքդ, չեմ կարծեր
որ յայտարարութեանդ մէջ մոռացած լինիս
անցնելու. եթէ միտքդ սպաննել է, ահա ա-
ռաջին հարուածովդ սպաննելիք, վերջիններդ
ինչ բանի պիտի ծառայեն եթէ ոչ բովանդակ
ազգին զայրոյթը պիտի գրգռեն քո գատապար-
տելի գրելիքդ: Հայոց ազգը՝ նոյն Ս. Աթուռն
երբեմն կառավարող սուրբ Հայրապետի մի ա-
ռածը յիշելով կը բաւականանայ նոյնը կրկնել.
«Մեք ոչ փոխանակեմք զախտացեալ օշխարհ մեր
ընդ առողջ գաղանի»: Հիւանդի մի բժշկուելուն
յոյս կը լինի. բայց գաղանի մի պատառի և ըս-
պաննող բնաւորութիւնը անկարելի է որ ի լաւն
փոխուի: Ուրեմն գաղաւթն քո տարապալտ

ալ չկրնար ընել, կը յաւերաւ Լրագիր»:

Եթէ քաղաքականութիւն բառն ճիշտ իւր
նշանակութեամբն առնուած է աստ, կը պա-
տասխանեմք թէ հայատակ ժողովուրդ մի որ
ինքնօրինութիւն չունի, այդպիսի քաղաքակա-
նութիւն մի չկրնար ունենալ. բայց միութեամբ
և եղբայրսիրութեամբ յառաջադիմութիւն
կրնայ ունենալ ապագային մէջ, և այս յառա-
ջադիմութիւնն իմացական, բարոյական և նիւ-
թական շահուց սահմաններէն անդին չանցնիր:

Լրագիրն իւր մէկ թերթին մէջ ազգային իշ-
խանութիւն կանուանէ զՊատրիարքարանն Հա-
յոց Կ. Պոլսոյ. բայց կըմոռայ հագեւ ածականն
յաւերաւ. քանզի ինքզինքնիս կը խաբենք երբ
կըսեմք թէ ազգային իշխանութիւն ունիմք.
մինչդեռ նոյն իսկ հոգեւորականք մեր շատ պա-
րագայից մէջ առ ոստիկանութիւնն և առ Բ.
Դուռն կը դիմեն. և այս դէպքերուն օրինակ-
ներն շատ տեսնուած են և կը տեսնուին Պօլսոյ
մէջ: Եւ այս բնական բան է. քանզի ամեն եր-
կրի մէջ մի է քաղաքական իշխանութիւնն և
կառավարութիւնն. հետեւաբար իշխանութեան
մէջ իշխանութիւն, ու կառավարութեան մէջ
կառավարութիւն չկրնար լինել. Ժամանակաւ
մեք զմիւռնայի Հայքս ևս, մեր ազգային հո-
գաբարձուաց՝ իշխան փառաւոր անունն կուտա-
յինք. բայց յայտնի է թէ խիստ պիտակարար:

Գալով ազգային անմիաբանութեան, զոր
Լրագիրն խորժեցաւ կանուանէ և ոչ հիմնաւոր,
Տնօր Աստուած որ նա իրաւունք ունենար, և
մեք՝ ու մեզ հետ շատերն սխալեալ լինէինք ըստ
այժմ մասին:

«Դոհուեմամբ լսեցինք որ Ս. Էջմիածնայ վեհա.
կաթողիկոսը Պատրիարքական փոխանորդ գե-
տէր Մկրեանի, իզմիրեան գերաւ. տէր Մատ-
թէոս Ծ. վարդապետի և Օրթագիւղի արժա. Տ.
Սահակ քահանայի մէջմէկ ոսկեղծ և արծաթ-
եայ քառաթե խաչ շնորհեր է հանդերձ օրհ-
նութեան կոնդակներով:

«Ուրախ եմք որ վեհա. կաթողիկոսը ազգին և
եկեղեցւոյ հաւատարմաբար ծառայող եկեղե-
ցականները Հայրապետական կոնդակաւ և նու-
էրներով այսպէս կը վարձատրէ ու կը քաջալերէ:

սպառնալիքէդ. եթէ ունիս դեռ ուրիշ եղեռ-
ներ ու զաղրութիւններ պատմելիք, թողէ՛ զա-
նոնք քո սրտիդ խորը, և մի յանդգնիր կրկին
յետո հայեցում ընել աղարձանին նման: Կա-
րելի է և խիստ կարելի, որ Նորին Սրբազնու-
թիւնը քո յայտարարութեանդ բնաւ երբէք
կարեւորութիւն չտայ բարեմտաբար. բայց դու
յիշէ՛ հետեւեալ առակը: Մի ծերունի և մուրաց-
կան տէրիւն քաղաքի մի հրապարակին մէջ նըս-
տած և ճաղատ գլուխն երբ բանալով կը քեր-
ուրտէր, հոն խաղցող մանկունք տեսնելով զին-
քը կը թափին վրան ու ծաղրելով հետը կը խօսին.
«Ֆէնտի մի որդին կը յանդգնի մինչև գլխոյն
մասնցի հարուածներ տալով ասել, տէրիւն պա-
պա, ձմերուկը կարմիր է թէ ճերմակ: Խեղճ
ճերուկը ձայն չէր հաներ բնաւ. բայց մա-
նուկը տուն դառնալուն անմիջապէս կը հիւան-
դանայ: Երեկոյեան դէմհայրը տուն գալով և
եղելութիւնն իմանալով իսկոյն քովը տանիլու-
տայ զճերուկը, ու կը ճարցնէ՝ պաղատանօք
թէ արդեօք մոռքը չարամաղթութիւն ինչ
արած էր. և եթէ արած է, իւր օրհնութիւնը
տայ որդւոյն որ բժշկուի: Տէրիւնը դառնալով
կը պատասխանէ. «Էֆէնտի, ես մոռքս ոչ վշտա-
ցած եմ և ոչ չարամաղթութիւն արած. իսկ
եթէ պատճառն տէրը (Աստուած) զայրացաւ ու ի
պատիւ որդւոյդ՝ հիւանդութիւն տուաւ, այն
չեմ գիտեր»: Օրինակ թող լինի քեզ առակս.
ահա ես խօսեցայ, և իմ պարտքս կատարեցի,
ես առնելով ինչ որ կանխաւ ըսած էի իւր ճշ-
մարիտ իրողութիւնն ենթադրելու և ընդունելու
կաթողիկոսի դէմ բոլոր գրածներդ: Այսու-
հետեւ ես ազատ եմ զանոնք իմ ներքին գա-
տողութեանս յանձնելու:

«Նոյնպէս բերկրութեամբ իմաց անք որ ամեն Ս. Պատրիարք Հայրն ալ իւր գերա. փոխանորդին անձնուէր և խոհական ծառայութեանց վարձատրութիւն, ակնհայտ և ոսկեգօծ խաչ մը նուիրեր է»:

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Յայտնի է թէ Արտուրական մեծա. եղբարք՝ օգոստոսիառ Սուրբանին Լուսանկարիչն են և այս պատուական արհեստին վերայ իրենց ունեցած քաջ հմտութեամբն ու իրենց բնական տա. զանգուշ երեւելի հանգիստացեալ են: Ի յիշեալ եղբարց, (որք կաթողիկ Հայոց Հակահատուենան կուսակցութեան կը վերաբերին) մեծա. Գեորգ, Վիլէն և Յովսէփ էֆէնտիներն ի մօտ աւուրս կ. Պօլսոյ ազգային խառն ժողովոյն ներկայանալով իրենց մայրենի՝ այսինքն Հայաստանեայց սուրբ եկեղեցւոյն ծոցը վերադառնալու որոշումն են ու փափաքնին յայտնեցին: Ուստի եղբայրական սիրով և յարգանքով ընդունուեցին և և պատ. րիարքական փոխանորդ գերա. Մկրտչան տէր Թոհանէս քահանայն ըստ խնդրոյ իւրեանց՝ խոստովանալու և տանելի կարգուեր է յիշեալ աղին ու բարեհալմաւ գերդ աստանին:

— Բուժելի երկաթուղւոյն բաժնետոմսերուն վերջին վիճակահանութեան երկրորդ պարգևն (60.000 ֆր.) և ուրիշ երկու պարգևներ մեր ազգայիններէն ժամագործ Սեդրակեան եղբարց վիճակած ըլլալն, գոհութեամբ իմացանք: Թար տիւր—Պոսթորի նայելով՝ առաջին պարգևն ալ (600.000 ֆրանք) իւսկիւսար Նիկողայոս անուն անձի մը ելեր է»:

ՓՈՒՆՁ

Քաղաքիս ազգային տարածայնութիւնն թէ. եւ կը շարունակէ բայց առանց որ և է խռովու. թեան պատճառ տալու. բնդհակառակն երկու ընդդիմամարտ կուսակցութիւնք հանդարտու. թեամբ կըսպասեն իրաց մօտաւոր վախճանին: Սին՝ այսինքն սահմանադրապահ կուսակցութիւն՝ Բարձրագոյն Դրան որոշմանը կըսպասէ: Իսկ հրա. հանգապահ կուսակցութիւնն իւր յոյսը դրած է Պատրիարքարանի միջոցաւ ընդունուած Մեծ Եպարքոսական հրամանագրոյն, որ թէ և երեք. շաբթի օրն յանձնեցաւ վսեմա. Տէֆթերտար պելին, բայց տակաւին յիշեալ հրամանագրէն արդիւնք մի չգոյացաւ: Տար Աստուած որ խա. զաղաւթիւն համաձայնութիւն մի անյապաղ հաստատուէր քաղաքիս ազգայնոց մէջ որ և իցէ կերպիւ, ի միութարութիւն ճշմարիտ աղ. գասիրաց:

ԱԶԳԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Իմաց կըտորուի յարգոյ հասարակութեան թէ՛ ի նպաստ Զմիւռնոյ Հայոց հիւանդանոցին՝ գրեթէ յերկուց ամաց հետէ կարգադրեալ վի. ճակահանութիւնն՝ դժբաղդաբար, յաջող վախ. ճան մի չունենալով, այսինքն նորա տոմսակցաց ամենափոքր մասն միայն վաճառուելով, նոյն վիճակահանութիւնն տեղի պիտի չունենայ: Արդէն տոմսակ գնողաց մեծագոյն մասն՝ իրենց վճարած՝ դրամը ետ առին այն անձինքներէ, յորոց գնեալէին գտնուակն. հետեւաբար նոյնը պարտին ընել նաև նոքա՝ որք տակաւին ձեռ. քերնին ունին յիշեալ տոմսակներէն:

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՔԻՔ

Զմիւռնիա, 29 Նոյեմբեր:

Բարձրագոյն Դուռն՝ ինչպէս նաև Այոթնի վիլայէթը անդարմանելի կորուստ մի ըրաւ: Մեր ընդհանուր կառավարիչ բարձրա. Խառ փաշան ամայս 17ին զինի կարճատե ծանր և կաթուածական հիւանդութեան մի, առ Աստուած փոխեցաւ ի հասակի գրեթէ 45 ամաց: Հան. գուցեւոյն յուղարկաւորութեան հանդէսն ի հետեւեալ օրն՝ այսինքն ամայս 18ին կատարե. ցաւ իւր բարձր աստիճանին արժանաւոր զին. ուորական փառաւորութեամբ և ուղեկցութիւն բազմաթիւ յոյժ հանգիստականաց:

Բարձրա. Խառ փաշան, որ երկու անգամ Մեծ—Եպարքոսի բարձր պաշտօնն վարած է ա. մենայն արժանանորութեամբ, կենցաղագէտ, խոհական և հայրենասէր պաշտօնատար մըն էր

և յորմէ հետէ ի քաղաքս կըգտնուէր կուսա. կարութեան պաշտօնիւ, ոչ սակաւ հոգ տարաւ վասն վարչական զանազան բարեկարգութեանց գաւառիս, և մարդասիրական քաջաբերութիւն. ներ տուաւ ուսումնասիրական հաստատութեց յառաջագիմութեանը համար թէ մահմէտական ժողովրդեան մէջ և թէ ուրիշ ոչ մահմէտական հասարակութեանց մէջ:

— Կայսերական հրովարտակաւ, Անդրիանու. պօլսոյ վաղեմի կուսակալ վսեմա. Խուրշիտ փա. շան՝ Այոթնի վիլայէթին ընդհանուր կառավա. րիչ անունանեցաւ:

— Վսեմա. Սաատուլահ պէյն՝ Արդարութեան բարձրա. ատենին նախագահ անունանեցաւ:

— Ցաւալի սրտիւ կըմանուցանեմք զփոխումն առ Աստուած յարգոյ աղա Ազարիայի Սբարդա. լըեան, որ ամայս 19ին կաթուածի սաստիկ հարուածով մի յանկարծամահ եղև ի հասակի իբր 51 ամաց՝ ի մեծ ցաւ սրտի իւր բազմաթիւ ընտանեաց և ազգականաց:

— Փարիզէն Նոյեմ. 23 ամսաթուով (5 Դեկա. ըստ Ֆրանկաց) յուղարկեալ հեռագիր մի կը. ծանուցանէ թէ օսմանեան նորընտիր գեսպան վսեմա. Սաաք փաշան նոյն օրն հասեր է:

— Միւլենոյն ամսաթուով կըհեռագրեն. Ռա. կուզայէն թէ օսմանեան զօրադնդերն յաջողեցին հարկաւոր եղած ուսեստի պաշարներ մու. ծանել Բիվայի և Նիքոսի շարունակութեան մէջ:

— Աղէքսանդրիայէն հասած լուրերն կըմա. նուցանեն թէ եգիպտական զօրադուռ մի՝ բաղկացեալ գրեթէ ի հազար զինուորաց, յա. ռաշանալով անխոհեմաբար Հապէշտանի ներ. քին կողմն ու անհարթ և դժուարին տեղ մի հասնելով, յանկարծ պաշարեալ գտնուեցան ի բազմաթիւ տեղացի բարբարոսաց, որք անխը. նայաբար ջարդեցին զյիշեալ բոլոր եգիպտա. կան զօրադուռքը: Ամենացաւալին այն է որ՝ այս զօրաբաժնին առաջնորդն վսեմա. Այրօեան Առաքէլ պէյն էր, կառավարին Մասափայի (ի Սուտան), ընկերութեամբ Տանիմարքացի զօրա. պետի մը և Զիշի կոմսին, որ կ. Պօլսոյ Աւարո. հունգարիոյ դեսպանին որդին կամեղքօրորդին էր: Դժբաղդաբար այս քաջասիրտ զօրավա. րներն զոհ եղան իրենց երիտասարդական չափա. զանց եռանդեանը. զոր կըցուցնէին միշտ ի. րենց Տիրոջ ծառայութեանը մէջ:

— Յանցեալ շաբաթու ահագին հրկիզու. թիւն մի պատահելով Աղէքսանդրիոյ մէջ՝ հոյ ճարակ ըրեր է բարձրա. Խըտիվին մէկ ֆրէնկ. խանէն՝ որ երբեմն արաքին գործոց պաշտօ. նարան էր: Սոյն մեծ շէնքին կից է և ուրիշ ֆրէնկխանէ մի, որ վսեմա. Նուպար փաշային կըվերաբերի, և երկիցս բռնկեր է. այլ գո. հոթիւն Աստուծոյ, մեծամեծ ջանից շնորհիւ ազատեր է: Գոհութիւն Աստուծոյ կըսեմք, և իրաւամբ. քանզի Նորին վսեմութեան ֆրէնկ. խանէն այսօրուան օրս հազիւ թէ 40 հազար լի. ուայով կարելի էր վերականգնել:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Աֆիօնն դիւրավաճաւ է միշտ: Անցեալ և այս շաբթու գրեթէ 150 կողով վաճառեցաւ 140—145 լէքին:

Բամպակին գինն 375—377 ղուրուշ է:

Փալամուտին գինը 705—150 ղուրուշէ կեն. դինարն ըստ տեսակին:

Ուխարի բուրդը և ֆէօքպոյան անշարժու. թեան մէջ կըգտնուին:

ԾԱՆՈԹՅՈՒՆ

ԱՆՈՒՇԱՎԱՆ

Բանաստեղծական ոտանաւոր գեղեցիկ աշխատա. սիրութիւն մըն է, բաղկացեալ ի ԻՒ երգոց, զորս արժա. տեր Գաբրիէլ Պատկանեան գիտնական ծե. րունին շարագրեալ է յաշխարհիկ բաբբառ:

Յիշեալ հայրենասիրական գեղեցիկ վաստակն՝ ու. րածալ 119 երես մատենի մը մէջ ամփոփեալ է եւ ի լոյս ընծայեալ ի տպարանի Տետեան, ի Զմիւռնա. կըվաճառի ի գին 8 դուրուշի:

Մեր քաղաքիս հայագի երիտասարդ յարկոյ պարոն Գեորգ Բուպիեան, որ օսմանեան քաջաշը. մուտ փաստաբան է միանգամայն Զմիւռնոյ մէջ հրատարակեալ ԻՆՏԵՐՊՈՒՆՆԱՆ ամսեան քուրթերէն լրա. գրոյն հիմնադիր է և զլիսաւոր խմբագիրն է, գաղղի. արեւ լեզուաւ փորքիկ տետրակ մի հրատարակած է հետեւեալ վերնագրով. L'Organisation du vilayet d'Aidin. այսինքն՝ Դատաստանական կազմութիւն Այալընի գաւառին:

Այս տետրակին անունէն բառականապէս կիմացուի նորա օգտակար եւ պիտանի գրութեան լինելն, ուստի եւ ուշադրութեամբ ընթերցման արժանի:

Գիւն մէկ պէյլիք է:

ԳԻՒՆՆԵՐԻՆ ԲԱՐԵԿԱՍԸ

ԳԻՒՆՆԵՐԻՆ ԲԱՐԵԿԱՍԸ

ԶԱՆԱՅԻՆ ՀԻՒՆՆԵՐԻՆ ԲԱՐԵԿԱՍԸ

Մարդոց ընտանիքներն (ֆիմիլ) շատ յոյնած ըլլալը տակաւի ախտ մըն է և զիւրեւրն ամենափոքրիկ շարժումը կամ գրե. դուրսէն վշտալի է յոյժ. վասն զի ուր գտնուէր է անոր դե. ղը: — Միակ դեղը այս է. քիչ խմ գինի, քարեղուր, և ոգե. լից ըմպել: և աւելի աղէկ կըլլայ որ բուրբոյն հեռանա ա. նոցմէ, և ամենին իմաս. նմանապէս խաչվէ մի խմբ, և անու. տեղ թէթե թէթով (չոյ) գոհ եղի: Կարելի եղածին չափ մա. կըլլէ, շատ միս կեր և համեմուքէ (չոյ) հեռի կեցի: Եւ այս օգտակար կանոնները ճշգրտութեամբ ի գործ դնելու ըլլա. միտք շուտով պիտի հանգստանայ, մարմնի առողջ պիտի ըլլայ և պիտի մոռնա թէ ընաց շարժումն ունեցար:

ԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆՔ ԵՐԻՒԿԱՄԱՐՆԵՐ

Այս գործարանաց վերաբերեալ ամեն հիւանդութեանց մէ. լծ կըկոչուէր չափէն աւելի ջրալից կըլլան կամ բաւական չեն ը. լալ, թէ բարը կամ աւաղ երկխմանց կը հասնին կամ թէ ա. նոցմէ մեղացաւոր կը դոյնան մեղքին համապատասխանած մասը: Այս ամեն հիւանդութեանց ժամանակը պէտք է Հոլլուէրի դեղահատ. րը անու. տակաւ հրահանուց համեմատ և անոր սպեղանիով ջը. փել երկխմանց վարի կողմը անկողին մտնելու ժամանակը: Այս դարմանը անկողին օգնութիւն մի պիտի մատուցանէ, այսինքն ու. րիշ գեղեցիկ գործ գործածուած պիտի ըլլան:

ՍՏԱՄԱՔՍԻ ԱՌՈՒՆԵԼԸ

Ո՛ր և է դեղ մի չկրնար ստամբի զօրութիւնը նորոգել և աղէկեցնել զայն շուտով՝ ինչպէս այս դեղահատերը. որոնք անբարի. խառնութեան կամ վատթար կերակուրէ պատճառաւ բոլոր թիւ. րութիւնը կըվաճեն և կը հասնին ի լեարդն (ֆոյօ Ֆէյթ), ո. րուն գործողութիւնը կը կարգադրեն. զիւրեւր սաստիկ ձգտան (ֆոյօ) դէպքերու մէջ սքանչելի ներգործութիւն մի ունի և լեղի. ու ստամբի ամեն անկարգութիւնները միշտ կը բժշկէ:

ԲՈՐԲՈՒԹԻՒՆ ԹՈՒՔԱՆԵՐԻՆ (ԴԵՐՄԱՏ) ՀԱՁ ԵՒ ՀԱՐՈՒՐԻՆ

Հնչաւութեան վերաբերեալ գործարանաց հիւանդութեանց ամեն ախտէն աւելի յաճախ կը պատահի և երբեմն աւելի վատ. դուրս է: Ասոց գործողութեանց անկարգ ընթացքին առաջինը շաները կրնան միշտ կարգադրուել Հոլլուէրի հոլլուէրի դեղա. հատից միջոցաւ: Ասոնք շուտով կը դարմանեն արեան ուր և է առ. ժամանակեայ անշարժութիւնը և կըթիւնեն խցուած շնչառակն. րը, կը արեւիսանեն շնչառութեան սաստիկ արագութեանը և կար. ողութիւնը կուտան շնչափողին ու թորեցուն դիւրութեամբ ու կու. նմանաբար պարծնու: Այս դեղահատերը՝ իրենց մաքրողական զօրութեամբ կը սրեն արեանը ամեն աղտոգորութիւններէ, և այս եղանակաւ կըջրացնեն զգրութիւնը (ֆիմիլ) ընդգծմ. ծիւրական ախտ, շնչառութեան, և ուրիշ թորային տկարութեանց:

ՏԱՐԻՆԵՆԸ ՄԱՐԳԻՆԱՆԻ ԲԱՆԿԱՍՈՒԹԻՒՆՔ

Տկարութեան, թուրութեան և ջրացաւութեան դէպքերու մէ. լծ, որոնք որ և է բնական կամ գերբնական չափանցութեան յա. ռաք եղած են, այս դեղահատից պոլայիւն և նորոգել ներգործու. թիւնը մեծապէս օգտակար է. քանզի մաքրողութիւնը կըվերադա. տասէ, մարմնի ամեն հիւթոց թափումը կը կանոնաւորէ, ընտանիք. դուրսէն կըջրացնէ, հիւանդին միտքը կը յարգարէ և վերա. պէս առողջութիւնը ձեռք կը լեզէ:

Հոլլուէրի դեղահատերը ամեն օգտակար դեղերն են հի. տեւալ հիւանդութեանց համար:

Հնչարգեթիւն, Զօրացաւութիւն, Թորացաւութիւն, Մախմային ախտ, Տեւաւորութիւն, Զաւր օրոգայի, Խիթ (աւալ), Զրգողութիւն, Միջարգեթիւն, Հարբուղի, Անարողութիւն, Բարբոցում, Ծիւրական ախտ, Գաւուկ, Ախտը ընդերաց, Թանշ (ֆոյօ ֆէյթ), Բարբախտ սրտի, Անկանոնութիւնը կա. խոյլ պարանոցի, Գար կամ խիճ միջա. նանց, Ա. երնտուութիւն, Նոցի, Մորթային հիւանդու. լեղի հիւանդութիւնը Գլխացաւութիւն, Թիւնը, Փողացաւ, Ափրոգիտեան ախտ, Խցողութիւնը:

Գիտե՛ք արժան է որ տպեալ հրահանութեան կան ամեն լեղու. ուրցմէ մէկ հատ կը գտնուի իւրաքանչիւր տուփին մէջ ի տեղե. կու թիւն հիւանդաց, ամեն պարագայից մէջ:

Այս դեղահատերը, որ կըլինուին Հոլլուէրի բժշկին անմա. կան վերաւորութեամբ, կըվաճառեն իւր գործարանը ի Լ. Լ. տոն, Օքսֆորդ կոչուած փողոց թիւ 533, ի գին 1 և 1 1/2 ղուրուշ, 2 1/2 և 4 1/2 ղուրուշ տուփով, ըստ մեծութեան տիպոց:

Խմբագիր—տէր լրագրոյս, Գ. Լ. Գ. Պալատալիան:

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԱՐՇԱՆՈՒՍՈՑ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ